

گفت‌وگو با محمدعلی میاندار، بازیگر نقش معلم ریاضی سریال «قصه‌های مجید»

بچه‌ها تا مدت‌ها از من می‌ترسیدند

زهرا صلواتی

خبرنگار

محمدعلی میاندار از بازیگران با سابقه اصفهان است که در حوزه‌های مختلف هنری از بازیگری و نویسندگی گرفته تا کارگردانی و شعر سرودن فعالیت دارد. ماندگارترین نقش آفرینی این هنرمند به بازی در سریال «قصه‌های مجید» و به طور مشخص، نقش معلم ریاضی سختگیر و خشن اپیزود «صبح روز بعد» بازمی‌گردد. میاندار در صبح روز بعد به شکل هنرمندانه، تصویری واقعی و عریان را از خشونت فشری از معلمان در دهه ۵۰ خورشیدی به تصویر می‌کشد که هنوز و همچنان در خاطره جمعی طیف وسیعی از مخاطبان تلویزیون و سینما به یادگار مانده است. این بازیگر اگرچه بعد از قصه‌های مجید در سریال‌های دیگری از جمله «سرنخ» هم بازی کرد اما در سال‌های اخیر کم‌کار بوده است. میاندار که ساکن اصفهان است، علت این کم‌کاری را دور بودن از تهران و تجمع و تمرکز همه فعالیت‌های هنری در پایتخت ذکر می‌کند. او همچنین اعتقاد دارد که هنر اصفهان در سال‌های اخیر رو به افول نهاده است.

در برخورد زبانی و حرکتی، بداهه‌هایی از خودم داشتم که به نقش اضافه می‌کردم.

[۱] آن تسبیح معروف از کجا آمد؟

تسبیح از ابتداء در فیلمنامه بود. آقای پوراحمد می‌خواستند از صدا و افتادن دانه‌های تسبیح برای نشان دادن فشاری که روی مجید است بهره بگیرند. به نظر، خودم هم بازی با تسبیح را خیلی خوب اجرا کردم و واقعا تأثیرگذار شد.

[۲] البته برخی از معلم‌های دهه شصتی هم بی‌شباهت به این معلم نبودند.

بله، چنین معلم‌هایی در دهه ۶۰ هم بودند، اما وضعیت در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ خیلی بد بود.

[۳] وقتی صبح روز بعد در سینماها اکران و از تلویزیون پخش شد، واکنش مردم چگونه بود؟

از صبح روز بعد خیلی استقبال شد. یادم هست وقتی نسخه سینمایی اثر اکران شد، صف‌های خیلی طولانی در همین اصفهان تشکیل می‌شد. بعد از پخش فیلم و سریال صبح روز بعد، بچه‌ها از من می‌ترسیدند اما سعی می‌کردم به آنها نزدیک شوم و با مهربانی برایشان توضیح بدهم که فقط بازی کرده‌ام و خودم انسان مهربانی هستم. به هر حال، این معلم از آن نقش‌های ترسناکی است که از من به یادگار مانده. جالب اینجاست که با وجود گذشت سال‌ها و با توجه به رفتاری‌هایی که مردم در این روزها دارند، هنوز کمابیش مرا با نقش این معلم به یاد می‌آورند و وقتی در جمع‌شان حاضر می‌شوم، درباره نقش صحبت می‌کنند.

[۴] شما در سریال سرنخ، دیگر ساخته مرحوم پوراحمد

هم در قالب نقش یک بازیگر حضور داشتید. سرنخ هم

سریال خیلی خوبی بود.

بله، در قسمت اول و آخر سریال بودم و نقش یک بازجو را بازی می‌کردم که رئیس اوصیا بود و به او مشکوک می‌شد و از خودش و خانواده‌اش بازجویی می‌کرد. آقای پوراحمد می‌خواست این پلیس شباهت‌هایی به معلم صبح روز بعد داشته باشد و از خصوصیات مثل جدیت و پیگیر بودن بهره ببرد. با این‌که نقشم در سرنخ کوتاه بود اما راضی بودم، چرا که در حد و اندازه خودش دیده شد.

[۵] همکاری با مرحوم پوراحمد چگونه تجربه‌ای بود؟

ایشان خیلی مهربان و کاربلد بودند. البته گاهی هم عصبانی می‌شدند و حتی داد و فریاد می‌کردند اما بیشتر برای این‌که بتوانند بهترین بازی را از بازیگر بگیرند.

[۶] آیا سریال قصه‌های مجید نمی‌توانست یک سکوی

پرتاب برای شما در بازیگری باشد؟

اتفاقا فضای کار برایم به وجود آمده بود، اما متأسفانه همه چیز به تهران ختم می‌شد. چند کار دیگر هم بازی کردم اما دیده نشدند و معلم قصه‌های مجید شد بهترین نقشی که بعد از انقلاب بازی کردم. البته قبل از انقلاب در یک سریالی بازی کرده بودم به نام آقای مطالعه که بعد از انقلاب هم پخش شد. در این سریال که آقای خواجویی ساخته بود، نقش آدمی را بازی می‌کردم که کلاه و عینک معروفی داشت و همیشه در حال مطالعه بود. هنوز بعضی از افراد پیر و مسن مرا با این نقش می‌شناسند و به یاد می‌آورند.

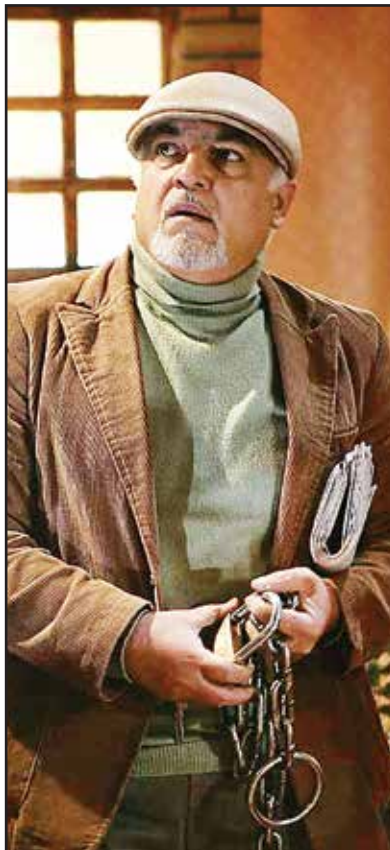
[۷] چه نقش‌هایی بیشتر مورد پسند خودتان است؟

از ماکه دیگر گذشت، اما نقش‌های جدی را خیلی دوست دارم مخصوصاً اگر مثبت هم باشد که تأثیرگذاری‌اش بیشتر هم می‌شود.

[۸] شما در حوزه ساخت فیلم کوتاه و تله‌فیلم هم فعالیت

دارید؟

بله، تا به امروز سه تله‌فیلم ساخته‌ام. در سینمای آزاد هم فیلم‌های هشت میلی‌متری کار کرده‌ام. فیلم کوتاهی به اسم بشنوازی درباره حسین یآوری از استادان نی اصفهانی ساختم که در جشنواره‌های مختلف به نمایش درآمد و از فستیوال ABU جایزه گرفت. چند طرح دارم که امیدوارم امکان ساخت‌شان فراهم شود.

در سریال «سرنخ»

نقش یک بازجو را

بازی می‌کردم که

رئیس اوصیا بود

و به او مشکوک

می‌شد و از خودش

و خانواده‌اش

بازجویی می‌کرد.

آقای پوراحمد

می‌خواست این

پلیس شباهت‌هایی

به معلم صبح روز

بعد داشته باشد

جهانبخش سلطانی، حسن اکیلی و حتی خود شما

مصدق دارد. الان هم که دوره آقای قدرت... ایزدی است.

چرا مسیر کاری بازیگران اصفهانی این قدر پر نوسان است؟

باید دید سطح توقع یک بازیگر از خودش چقدر است و جامعه و مردم از او چه می‌خواهند. به نظر من آقای ایزدی خیلی سطحی کار می‌کند. بعد از انقلاب هم فرهنگ و لهجه واقعی اصفهان را می‌توان در قصه‌های مجید دید. هنر اصفهان دچار افول شده است و برخی بازیگران نه تنها خدمتی به فرهنگ این شهر نمی‌کنند که حتی به آن ضربه می‌زنند.

[۹] شاید ماندگارترین نقش آفرینی شما به اپیزود صبح

روز بعد قصه‌های مجید و نقش معلم سختگیر و بداخلاق

بازگردد. این شخصیت چگونه شکل گرفت؟

مرحوم پوراحمد چنین معلمی را تجربه کرده بود و دوست داشت در سریال منعکس کند. کمتر دانش‌آموزی است که خشونت و استبداد معلم‌های آن دوران را تجربه نکرده باشد. بعضی از معلم‌ها بچه‌ها را تنبیه شدید بدنی می‌کردند. خود من هم با چنین معلم‌های بداخلاق و بدخواهی روبه‌رو بودم. برای بازی در این نقش به دوران دبستان و دبیرستان خودم و معلم‌های خشن و بی‌رحمی که داشتم رجوع کردم.

[۱۰] از خودتان چیزی به نقش این معلم اضافه کردید؟

بله، چیزهایی به ذهنم می‌رسید که به مرحوم پوراحمد پیشنهاد می‌دادم و اگر ایشان قبول می‌کردند، اجرا می‌شد.

[۱۱] این روزها مشغول چه کاری هستید؟

به تازگی کتاب شعرم با عنوان «از اصفهان تا پراگ» در شهر کتاب اصفهان رونمایی شد. در عرصه تئاتر هم روی متنی کار می‌کنم به نام بیا در چهارباغ قدم بزنیم که در پاتوق یکشنبه‌های تئاتر اصفهان خوانده شد و امیدوارم روی صحنه هم برود. در یک مستند داستانی هم همین نمایشنامه را خوانده‌ام که قرار است از تلویزیون پخش شود.

[۱۲] شما بازنشسته ارشاد هستید و در سینمای آزاد اصفهان هم

فعالیت دارید اما چرا در بازیگری چندان فعال نیستید؟

نقشی که دوست داشتم باشم کم است. از طرف دیگر، تمام فعالیت‌های هنری در تهران متمرکز است. البته در گذشته‌ها هم به همین صورت بود. بعد مسافت و دوری از پایتخت در روند کاری یک بازیگر خیلی اهمیت دارد و تأثیرگذار است. با این حال، اگر نقشی پیشنهاد شود و دوستش داشته باشم حتماً قبول می‌کنم.

[۱۳] همین کارمند ارشاد بودن چقدر حاشیه امن اقتصادی برایتان

ایجاد کرده و دست‌تان را در پذیرش نقش‌ها باز گذاشته بود؟

البته که خیلی مؤثر است. بسیاری از بازیگران همین آب باریکه را هم ندارند. گذران زندگی و امرار معاش برای هنرمندان و به خصوص بازیگران بسیار سخت شده است و صرفاً با بازیگری نمی‌توان از پس مخارج برآمد.

[۱۴] اگر نگاهی به کارنامه بازیگرانی که خاستگاه‌شان به تئاتر

اصفهان بازمی‌گردد داشته باشیم، همه آنها فراز و فرود داشته‌اند

و برای مقطعی پرکار بوده‌اند. اما حضورشان در ادامه خیلی کم‌رنگ

شده است. این قاعده تقریباً درباره تمام بازیگران اصفهانی مثل